

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren (bachelor na bachelor) van de Karel de Grote-Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen**

datum	A. Inleiding
12 juli 2013	Bij brief van 21 januari 2013 heeft het instellingsbestuur van de Karel de Grote-Hogeschool
onderwerp	- Katholieke Hogeschool Antwerpen te Antwerpen een accreditatieaanvraag ingediend bij
accreditatierapport en -besluit	de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor in het
(001465)	onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren (bachelor na bachelor). Deze aanvraag is
bijlage	ontvangen op 21 januari 2013 en ontvankelijk verklaard op 28 februari 2013.
1	

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Peter Verleg (onderwijskundige) zelfstandig adviseur/directeur-eigenaar van PeterVerleg/Consultancy B.V.;

Leden:

- Els Palmaers (domeindeskundige), na haar actieve beroepsloopbaan is zij sedert 2011 lokaal betrokken bij diverse maatschappelijk geëngageerde initiatieven;
- Maria Beerten(domeindeskundige), zij is werkzaam geweest als leerlingbegeleider – coördinator in het Brusselse onderwijs;
- Helga Melis (domeindeskundige), directeur van het Virgo Maria-instituut (GVBS) te Antwerpen-Merksem;
- Tine Jamaer (student-lid), professionele bachelor in het onderwijs, lager onderwijs aan de KHLeuven, banaba 'Buitengewoon onderwijs' aan de KHLeuven.

Secretaris:

- Evelien Vandenhaute.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 25 en 26 mei 2011. Het visitatierapport dateert van 4 december 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLUHR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

C. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie heeft bij het inkijken van de ter beschikking gestelde documenten kunnen vaststellen dat de opleiding de decretaal vooropgestelde algemene en algemene beroepsgerichte competenties, samen met de beroepsspecifieke competenties vertaald heeft en op een geïntegreerde manier voorgesteld heeft in een competentieprofiel. De commissie apprecieert het dat de opleidingscompetenties zich van een initiële (leraren)opleiding onderscheiden door ze in te zetten op een hoger beheersingsniveau dan de competenties van de initiële opleidingen en/of door verbreding of verdieping. De commissie stelt dat de internationale component in de doelstellingen, die tot op heden niet expliciet aanwezig is, versterkt kan worden. Het over de grenzen heen kijken, is nochtans een belangrijk aspect in de opleiding.

De commissie is tevreden over de uitgebreide internationale bronnenlijst die de opleiding hanteerde bij de totstandkoming van het competentieprofiel. Uit beschikbare informatie heeft de commissie namelijk vastgesteld dat de opleiding haar competentieprofiel schetste vanuit een competentiematrix die opgesteld werd in het kader van een samenwerking van bachelor-na-bacheloropleiding van acht Vlaamse hogescholen in het Expertisenetwerk (ENW) 'School of Education Associatie KU Leuven'. Verder gebruikte de opleiding andere kaders en profielen als basis voor het opstellen van hun competentiematrix, waaronder teksten van vakverenigingen zoals VVKBaO (Vlaams Verbond Katholiek Basisonderwijs), met functiebeschrijvingen over het ambt van zorgcoördinator, en het Nederlandse 'Beroepsprofiel en Opleidingsprofiel HBO voor Interne Begeleider en *Remedial Teacher*'. Bovendien worden de competenties afgestemd tijdens informele contacten en structurele vergaderingen met de lesgevers en het werkveld. De commissie vindt het positief dat de opleiding eveneens de pedagogische begeleidingsdiensten, de centra voor leerlingenbegeleiding en vrijwilligersorganisaties betreft bij het opstellen van het competentieprofiel.

De commissie heeft kunnen vaststellen dat de studenten vooral kennismaken van de actuele beroepspraktijk door de stage die zij lopen. De commissie is positief over de integratie van de stage in alle opleidingsonderdelen, waardoor de student met de aangeboden leerstof aan de slag gaat in de lespraktijk of schoolcontext, en hierover verslag uitbrengt in zijn leerportfolio. De studenten schrijven een eindwerk met als doel hun eigen ervaringen in de praktijk te koppelen aan theorie (literatuur).

De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek vastgesteld dat de opleiding zowel van de competentiematrix als van de wensen van het werkveld uitgaat om haar curriculum vast te leggen. Volgens de commissie is kennis beperkt aanwezig in het programma. De focus ligt overwegend op vaardigheden en attitudes. De commissie stelt dat zij in het programma thema's rond diversiteit mist. Het is de commissie bijvoorbeeld opgevallen dat de opleiding thema's als kansarmoede uitbesteedt aan externe gespecialiseerde diensten. De internationale dimensie in het programma is volgens de commissie duidelijk zichtbaar.

De commissie heeft uit de ingekeken documenten geconcludeerd dat er een logische opbouw in het programma zit. Volgens de commissie heeft het programma een sterke gemeenschappelijke vorming van 40 studiepunten, die goed wordt aangevuld met keuzetrajecten voor 20 studiepunten. Volgens de commissie wordt de samenhang van het programma enigszins bemoeilijkt door de hoeveelheid van de keuzetrajecten en de uitvoering ervan, met name door het grote aantal gastdocenten.

Uit de ingekeken documenten heeft de commissie afgeleid dat het curriculum van de opleiding zo is opgebouwd dat de studielast van de normstudent op 1500 uren in 40 lesweken ligt. Dit getal ligt net binnen de decretaal vooropgestelde limieten (tussen 1500 en 1800 uur op jaarbasis), en is volgens de commissie erg voorzichtig gekozen. Verder wijst de opleiding erop dat na bevragingen is gebleken dat 40 procent van de studenten (vooral voltijdse studenten) aangeeft dat de bestede studietijd lager ligt dan de begrote studietijd. De commissie kan zich bijgevolg zeker vinden in de stelling van de opleiding dat gericht onderzoek naar studiebelasting nodig is. De opleiding geeft aan dat studenten de studietijd vaak onderschatten omdat zij werkervaring, studiereizen... niet meerekenen. De commissie vindt het positief dat de communicatie daaromtrent al werd verbeterd.

De opleiding hanteert de decretaal voorziene toelatingsvoorwaarden voor de bachelor-na-bachelor opleiding. Dit betekent dat alle houders van een bachelor- of masterdiploma zich kunnen inschrijven voor de opleiding Zorgverbreding en remediërend leren. Wel volgen studenten die geen initieel leraren diploma, aggregaat of GPB-getuigschrift hebben een 'Vorbereidingsprogramma BO en ZO Didactiek'. De commissie drukt haar bezorgdheid uit over het verwerven van de juiste competenties in het 'Vorbereidingsprogramma Didactiek' dat zes studiepunten telt. De commissie heeft positief gereageerd toen ze vernam dat de opleiding bij een afwijkend instroomprofiel sterk investeert in een intakegesprek, waarbij de opleiding peilt naar de motivatie van de studenten en daarbij afwegingen maakt naar opportuniteiten van studenten. De opleiding raadt niet-onderwijsinstromers in sommige gevallen aan om een verkorte lerarenopleiding, die de hogeschool recent begon aan te bieden, te volgen in plaats van het 'Vorbereidingsprogramma Didactiek'.

De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een bachelor-na-bacheloropleiding.

Pagina 4 van 10 Het didactische concept dat de opleiding heeft ontwikkeld, past volgens de commissie volledig in het volwassenenonderwijs. Hiervoor heeft de opleiding een aantal principes waaraan haar volwassenonderwijs moet voldoen, geformuleerd. De commissie is positief over deze principes. De commissie is eveneens tevreden over de variëteit aan werkvormen die de opleiding hanteert. De commissie is tevreden over de zorg voor de kwaliteit van de onderwijs- en leermiddelen.

De commissie heeft uit de gesprekken en de ingekeken documenten kunnen afleiden dat de opleiding een gevarieerd toetsbeleid hanteert. Taken, toetsen, leerlogboek, portfolio en actieonderzoek zijn de belangrijkste toetsvormen van de opleiding. De opleidingsonderdelen waarin kennis vervat zit, worden meestal aan de hand van taken getoetst. De commissie vindt het opvallend dat er weinig vormen van kennistoetsen zijn in de opleiding. Ook in de portfolio, het belangrijkste evaluatie-instrument van de opleiding, is het kennisgedeelte eerder beperkt. De commissie vernam tijdens de gesprekken wel dat de opleiding naar een ander evaluatiebeleid is overgestapt, nadat aan de stuurgroep de vraag was voorgelegd of kennistoetsen noodzakelijk waren. Het idee van de opleiding om kennis te evalueren via openboekexamens kan de commissie onderschrijven. De commissieleden hebben tijdens het visitatiebezoek weinig negatieve opinies gehoord over de transparantie van de evaluatiecriteria. De studenten vinden de portfolio een goede manier van evalueren, aangezien zij aangespoord worden tot reflectie over het eigen handelen.

Inzet van personeel

De commissie kon tijdens het visitatiebezoek concluderen dat (gast)docenten in de opleiding worden gekozen omwille van hun expertise. De (gast)docenten hebben ervaring in en/of zijn actief in het werkveld als directie, pedagogische begeleider, CLB-medewerker, zorgcoördinator, klasleraar, enzovoort.

De commissie heeft in de ter beschikking gestelde documenten kunnen lezen dat enkel de opleidingscoördinator voltijds is aangenomen op de hogeschool en alle andere personeelsleden deeltijds werken. In combinatie met het grote aantal gastlectoren die elk slechts een klein aandeel onderwijsactiviteiten op zich nemen, wekt deze vaststelling de bezorgdheid van de commissie. De student-lectorratio bedraagt 25,25. Hierbij wordt enkel rekening gehouden met het kernteam en de praktijklectoren die contractueel verbonden zijn aan de hogeschool. De commissie is van oordeel dat de taakbelasting van vooral het kernteam hoog is, gezien het grote aantal gastlectoren die slechts een kleine opdracht in de opleiding verzorgen.

De commissie heeft op basis van de gevoerde gesprekken en de ingekeken documenten kunnen vaststellen dat het personeelsbeleid van de hogeschool goed uitgewerkt is. Wat het personeelsbeleid op het niveau van de opleiding betreft, legt de opleiding bij het aanwerven van haar personeelsleden nadruk op onderwijskundige en vakinhoudelijke expertise. Ook belangrijk zijn verschillende algemene attitudes en vaardigheden, zoals studentgerichtheid, resultaatgerichtheid, innoverend vermogen, de capaciteit om gemakkelijk bij te leren en de houding om zich permanent bij te scholen. De begeleiding van de nieuwe personeelsleden verloopt volgens de commissie goed. De commissie heeft vastgesteld dat er een cyclus van functioneringsgesprekken in de opleiding loopt. Gezien het grote aantal gastdocenten en het kleine aantal contacturen dat elk van hen doceert in de opleiding, voert de opleiding geen geformaliseerde functionerings- en evaluatiegesprekken met hen. De commissie heeft wel opgemerkt

Pagina 5 van 10 dat de opleidingscoördinator op regelmatige tijdstippen gesprekken voert en overleg pleegt met deze groep docenten. Ook worden zij aan de hand van korte studentenbevragingen geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.

Voorzieningen

Globaal gezien is de commissie van mening dat de huidige accommodatie niet meer voldoet aan de moderne eisen van hoger onderwijs voor studenten anno 2011. Ondanks dit gegeven heeft de commissie tijdens de rondleiding in de infrastructuur gemerkt dat het departement en de opleiding inspanningen leveren om het verouderde gebouw toch zo functioneel en adequaat mogelijk te maken voor het onderwijsgebeuren. De opleiding roeit met andere woorden met de riemen die ze heeft. De openstelling van de bibliotheek, het cafetaria en het studentensecretariaat is beperkt tot overdag dus niet in overeenstemming met de tijden van de banaba-studenten. De commissie vernam dat de hogeschool plannen heeft voor een nieuwe campus, die vanaf het jaar 2015 zal gebruikt worden. Vanaf september 2011 tot die tijd zal de opleiding tijdelijk op nog een andere campus gehuisvest worden.

De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek opgemerkt dat binnen de Karel de Grote-Hogeschool een groot aantal faciliteiten in verband met studiebegeleiding aanwezig zijn. Deze faciliteiten staan volgens de commissie op punt en zijn toegankelijk voor de studenten van de bachelor-na-bacheloropleiding.

De commissie van mening dat er in de opleiding voor het onderwerp Voorzieningen voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn. De commissie maakt een positieve afweging en stelt dat de opleiding voldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen. De commissie heeft vastgesteld dat de tekortkomingen voor het onderwerp 'voorzieningen' zich voornamelijk situeren in het feit dat de opleiding op het moment van de visitatie georganiseerd werd op een campus die niet meer voldeed aan de moderne eisen van het hoger onderwijs en studenten anno 2011. De commissie heeft tijdens het bezoek vernomen dat de opleiding vanaf het academiejaar 2011–2012 zou verhuizen en dat de hogeschool plannen heeft voor een nieuwe campus, die vanaf het jaar 2015 zal gebruikt worden. Indien de opleiding maatregelen kan treffen om de afstemming tussen de initiële lerarenopleiding en de bachelor-na-bacheloropleiding blijvend te garanderen, uit de commissie haar vertrouwen dat de opleiding de vastgestelde tekortkomingen zal wegwerken.

De NVAO volgt de overwegingen van het panel om te komen tot een voldoende voor het onderwerp Voorzieningen.

Interne kwaliteitszorg

De commissie heeft vastgesteld dat het kwaliteitszorgsysteem van de hogeschool transparant is en doelmatig is georganiseerd. De hogeschooldienst Kwaliteitszorg bereidt het beleid voor, en bepaalt speerpunten en meetinstrumenten die in het kwaliteitszorgsysteem worden aangewend. Op opleidingsniveau neemt een ankerpersoon Kwaliteitszorg (in de opleiding Zorgverbreding en remediërend leren is dit dezelfde persoon als de opleidingscoördinator) deel aan het departementale overleg betreffende kwaliteitszorg. De ankerpersoon Kwaliteitszorg volgt de projecten op, organiseert metingen en bespreekt de opvolging van verbeteringstrajecten met het kernteam.

Pagina 6 van 10 Tijdens het visitatiebezoek heeft de commissie vastgesteld dat de opleiding veel verbeteringstrajecten geformuleerd heeft. De commissie stelt dat de opleiding veel bevragingen inricht en dat uit deze bevragingen veel cijfermateriaal naar voren komt, maar dat het niet altijd even duidelijk is hoe deze resultaten precies worden vertaald naar verbeteringsacties. De commissie vraagt aandacht voor het inventariseren en analyseren van de resultaten van de bevragingen, met het oog op het opzetten van verbeteringsprojecten.

De commissie is van oordeel dat de opleiding meerdere initiatieven heeft genomen om haar stakeholders te betrekken bij de opleiding en de kwaliteitszorg ervan. Zo kon de commissie vaststellen dat de studenten, naast het geven van feedback en het invullen van enquêtes, bij de opleiding worden betrokken doordat zij zitting kunnen hebben in de stuurgroep van de opleiding. De commissie heeft uit de gesprekken met de docenten kunnen afleiden dat (gast)docenten zich betrokken voelen bij de opleiding en zich eveneens zelf voor de opleiding engageren. De opleiding betreft het werkveld in de stuurgroep. De commissie heeft uit de gesprekken onthouden dat de opleiding het belang inziet van het betrekken van het advies van het werkveld in haar werking. De commissie heeft uit het gesprek met de afgestudeerden kunnen afleiden dat de opleiding weinig of niet in een alumniwerking investeert. De afgestudeerden gaven tijdens hun gesprek van de commissie aan dat zij het een spijtige zaak vinden dat er geen alumnivereniging en dus geen verdere betrokkenheid bij de opleiding is. De opleiding stuurt wel alumni-enquêtes uit.

Resultaten

De commissie heeft uit de reacties van studenten en afgestudeerden met wie zij gesprekken voerde, kunnen afleiden dat onder deze stakeholders een vrij grote mate van tevredenheid heerst over de kwaliteit van de opleiding. Beide groepen vinden dat de opleiding een verdieping vormt op wat zij al kenden uit hun initiële opleidingen. De vertegenwoordigers van het werkveld met wie de commissie sprak, delen vrijwel dezelfde mening. Ook zij zijn positief over de kwaliteit van de studenten die de opleiding aflevert. De opleiding levert volgens het werkveld mensen af die aansluiten bij wat het werkveld verwacht.

Bij het lezen van de actieonderzoeken heeft de commissie haar bedenkingen in verband met de wisselende kwaliteit ervan geformuleerd. De commissie kon zien dat sommige actieonderzoeken wel degelijk gestoeld zijn op en vertrekken vanuit de competentiematrix, maar dat was niet bij alle actieonderzoeken die de commissie heeft ingekeken het geval. De commissie vraagt verder met betrekking tot het actieonderzoek meer aandacht voor het evenwicht tussen het product en het proces. Zo moet er volgens de commissie in de actieonderzoeken meer aandacht zijn voor een degelijke theoretische onderbouwing.

Het slaagpercentage van de opleiding ligt vrij hoog. In het academiejaar 2009–2010 slaagde 83 procent van het studentenpubliek erin het volledige deeltraject af te werken. De gemiddelde studieduur van de opleiding beslaat één jaar en zes maanden, wat volgens de opleiding volledig in de lijn van haar verwachtingen ligt. Studenten die twee academiejaren of meer nodig hebben, volgen het deeltijdse traject of een flexibel studietraject. De opleiding voert geen formeel onderzoek uit naar niet-slagen of drop-out in de opleiding. Wel heeft de opleiding hier informeel zicht op. Studenten worden immers uitgenodigd tot een exitgesprek met de leertrajectbegeleider. De meest voorkomende redenen tot studie-uitval zijn onderschatting van de studielast, en de combinatie van het aanvatten van de

Pagina 7 van 10 studie met werk en gezin. Bij het exitgesprek probeert de opleiding indien nodig het leertraject van de student in de mate van het mogelijke aan te passen, om hem alsnog de opleiding te kunnen laten verderzetten. De commissie waardeert het dat een student die afhaakt, persoonlijk wordt benaderd via deze werkwijze. Bovendien geeft het exitgesprek ook nuttige informatie, zodat verbeteringstrajecten kunnen worden opgesteld.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	OOORDEEL	FACET	OOORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	Oké
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	Nvt
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	O
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	ORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

F. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren (bachelor na bachelor) van de Karel de Grote-Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren (bachelor na bachelor) van de Karel de Grote-Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Antwerpen wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2020-2021.

Den Haag, 12 juli 2013

De NVAO
Voor deze:

Lucien Bollaert
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. De instelling heeft geen gebruik gemaakt van de gelegenheid om te reageren.

Pagina 10 van 10 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Karel de Grote-Hogeschool – Katholieke Hogeschool Antwerpen
– adres instelling:	Brusselstraat 45 B-2018 ANTWERPEN BELGIË
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren
– niveau en oriëntatie	bachelor na bachelor
– studieomvang	60 studiepunten
– opleidingsvarianten afstudeerrichtingen:	nvt
studietraject voor werkstudenten:	nvt
– vestiging opleiding	Antwerpen
– (delen van) studiegebieden	onderwijs
– onderwijstaal	Nederlands